

EDITORIAL

Maatschappelijke diensten beantwoorden behoeften van mensen

De Europese Commissie heeft op 4 april een herziene conceptversie geproduceerd van de zeer omstreden Diensten Richtlijn. De beslissing om gevolg te geven aan het besluit van het Parlement om de oorspronkelijke Bolkenstein Richtlijn aanzienlijk te veranderen is een belangrijke stap geweest in de richting van Europese democratie.

Voor leden van EAPN was het besluit van het Parlement om alle maatschappelijke diensten vrij te stellen van de Richtlijn van cruciaal belang. Het voorstel om verzorgingstehuizen, daklozenopvang of ambulances aan dezelfde concurrentieregels onderhevig te maken als mobiele telefoons, kappers of banken was een ernstige tekortkoming in de oorspronkelijke Richtlijn.

Dit zou de macht ondermijnen van de Lidstaten om de kwaliteit van diensten te beheersen en de rechten van gebruikers te waarborgen. De levering, standaarden en subsidieniveaus zouden uit het democratisch debat gehaald zijn en overgeleverd zijn aan de goedheid van de markt. Dit maakt van 'subsidiariteit' een lachertje.

Dit is vooral gevaarlijk bij het ontbreken van Europees brede sociale standaarden, die grenzen zouden kunnen stellen aan de 'race naar de bodem' in kwaliteit, kosten en werkomstandigheden in een concurrerende markt.

De Europese maatschappelijke diensten moeten worden versterkt en meer aansluiten op de behoeften van mensen, vooral mensen in armoede, die het meest op deze zijn aangewezen. Ze hoeven niet op de open markt te worden gegooid, waar winst de enige drijfveer is. Het is van het grootste belang dat iedereen die geeft om de toekomst van het Sociale Europa de komende weken en maanden benut om zeker te stellen dat de Raad expliciet alle maatschappelijke diensten van de Diensten Richtlijn uitsluit.

R. Hanan

DIENSTEN VAN MAATSCHAPPELIJK BELANG

INHOUD

Maatschappelijke diensten

- Maatschappelijke Diensten van Algemeen Belang: waar hebben we het over?
- Het compromis van 16 februari...
- Definities van SGI en SGEI
- Nationale netwerken aan de frontlijn
- Maatschappelijke diensten: toegevoegde waarde en werkgelegenheid
- Gaat de Europese Commissie lage huren verbieden?
- "Het 'originele Bolkestein voorstel is dood", volgens de ETUC
- "Kleine Tsjechische NGO's zijn zich zelfs niet bewust van deze Richtlijn". Interview met David Stulik, Civil Society Development Foundation.
- Maatschappelijke Diensten in de Tsjechische Republiek

Nieuws uit Cyprus

- De maatschappelijke prioriteiten van het Reform Programma
- Profiel van EAPN Cyprus

MAATSCHAPPELIJKE DIENSTEN

Diensten van Algemeen Belang: waar hebben we het over?

Ooit het gevoel gehad dat iedereen weet waar de Diensten Richtlijn over gaat, behalve jij?

In dit artikel proberen we uiteen te zetten waarover het debat over de Diensten gaat, de laatste ontwikkelingen en de gevolgen voor organisaties van maatschappelijke diensten die betrokken zijn bij de strijd tegen armoede.

Diensten en de Bolkestein Richtlijn

De liberalisatie van de interne markt is een centraal punt van de herziene Lissabon Strategie. Sinds de jaren 1990 heeft de EU geleidelijk aan de bureaucratie in de goederensector verlaagd, waardoor bedrijven in staat werden gesteld buiten de landsgrenzen te werken. Maar aangezien de Dienstensector 75% van de banen in de EU levert en 65% van het BNP, is er druk uitgeoefend om dit proces uit te breiden.

De nieuwe Diensten Richtlijn die in januari 2004 onder Commissaris Bolkestein is voorgesteld, is erop gericht om juist dit te doen, wat het eenvoudiger maakt voor dienstverleners om diensten in andere Lidstaten te leveren. De onderliggende gedachte is dat 'liberalisering' zal leiden tot diensten van betere kwaliteit en lagere kosten. De vrees is dat het zal leiden tot precies het tegenovergestelde: sociaal dumpen – het verhogen van prijzen en het verlagen van standaarden. Het voorstel in zijn originele vorm zou ook een breed scala aan diensten op dezelfde grote hoop hebben gegooid: van financiële diensten, werkgelegenheidsbureau's, tot gas, water, maatschappelijke diensten en diensten op het gebied van onderwijs, gezondheid en huisvesting.

SGI en SGEI: Wat is het verschil?

Het is een centraal debatspunt geweest of Diensten van Algemeen Belang (SGI in het Engels) en Diensten van Algemeen Economisch Belang (SGEI in het Engels) onder de Richtlijn zouden moeten vallen (zie *marge p.3*). Hoewel de huidige consensus tot dusver is

de SGI uit te sluiten, blijven de SGEI in de Richtlijn... tot nu toe! Deze laatstgenoemde diensten omvatten alles van de zogenoemde netwerkdiensten: d.w.z. water, telecomunicatie en electriciteit tot werkgelegenheid, gezondheid, onderwijs en maatschappelijke diensten... Voor de Commissie is de rol van de EU op dit gebied zorg te dragen dat liberalisatie gepaard gaat met de handhaving van de rechten op deze fundamentele diensten. De Commissie is ervan overtuigd dat *“de doelstellingen van een open en concurrerende interne markt het ontwikkelen van kwalitatief hoogwaardige, toegankelijke en betaalbare diensten van algemeen belang volkomen met elkaar te verenigen zijn.”*

De Dienstensector levert 75% van de banen in de EU en 65% van het BNP
--

Hoe zit het met maatschappelijke diensten?

De kwestie van maatschappelijke diensten belicht enkele van de belangrijkste problemen. Wanneer de EU het heeft over de SGEI, hebben ze het over het algemeen over de grote “netwerk” diensten, maar in werkelijkheid zijn de meeste maatschappelijke diensten SGEI, d.w.z. dat ze een economische dimensie hebben met betaald personeel en economische referentiekaders.

De meeste Lidstaten willen ook graag een gemengd openbaar/privaat model bevorderen voor het leveren van maatschappelijke diensten, in de drang om de sector te “moderniseren”. Maar maatschappelijke diensten passen niet goed in dit model. Zoals de Commissie opmerkte in haar Witboek: *“de persoonlijke aard van veel maatschappelijke en gezondheidsdiensten leidt tot vereisten die aanzienlijk anders zijn dan die in netwerkindustrieën”*.

Maatschappelijke diensten zijn erg anders dan commerciële diensten. Het zijn diensten met vele facetten, die op een holistische manier een groot scala aan diensten verschaffen. De kwestie van hoe kwaliteit wordt gedefinieerd en vanuit welk standpunt is daarom erg belangrijk in elke discussie over het verdedigen van het specifieke van maatschappelijke diensten. De meesten zijn het erover eens dat de EU niet kan praten over het verdedigen van de kwaliteit van zulke wezenlijke, fundamentele diensten in één adem als mobiele telefoons.

Land van origine

Alle Lidstaten hebben nationale wetgeving om het leveren van maatschappelijke diensten te regelen. Deze zijn wezenlijk om sociale standaarden te verzekeren en om vaak kwetsbare gebruikers te beschermen. Ze definiëren meestal standaarden en verplichtingen in relatie tot kwaliteit en de inhoud van de diensten om toegankelijkheid, kwaliteit en continuïteit te verzekeren. De maatregelen van de Diensten Richtlijn die in het bijzonder als problematisch werden gezien waren die, welke betrekking hadden op het principe van het land van origine.

Door demografische verandering zijn persoonlijke diensten 'big business' geworden. Dit principe zou een leverancier in staat hebben gesteld de diensten in een andere lidstaat aan te bieden, gebruikmakend van de standaarden en voorwaarden van het land van de leverancier. Dit had kunnen betekenen dat de laagste gemeenschappelijke noemer zou worden ondersteund. Welke kansen zouden er zijn om de kwaliteit van diensten en lonen/werkomstandigheden voor de voornaamste werknemers als leveranciers met lagere lonen/werkomstandigheden en garanties in staat waren om de aanbiedingen in het eigen land te ondermijnen?

Waarom is het belangrijk?

Dit alles kan voor de meeste kleine dienstenleveranciers irrelevant lijken. Waarom zou een buitenlands bedrijf willen concurreren? Welke kans zouden zij hebben tegen lokale leveranciers? De werkelijkheid is dat door de demografische verandering persoonlijke diensten 'big business' zijn geworden. De gevolgen van de wervelende integratie van vrouwen in de arbeidsmarkt op de snel verouderende bevolking krijgen nu hun weerslag.

Private en maatschappelijke ondernemingen hebben snel de 'business opportunities' ontdekt die naar voren kwamen om belangrijke ondersteunende diensten te leveren in kinderopvang en voor ouder wordende, zieke of gehandicapte afhankelijken, waar voorheen de vrouwen voor zorgden. Dit alles draagt bij aan de toenemende druk om de markt open te gooien. Op langetermijn zal dit waarschijnlijk leiden tot meer private/derde sector diensten die belangrijke diensten leveren voor zowel de

interne markt als over de grens. Dit zijn de werkelijke gevolgen van de richtlijn voor de sector.

Voor of tegen liberalisatie?

Het debat loop ook het gevaar om de sector in tweeën te splitsen. Veel non-profit diensten zijn bezorgd over de algemene trend van liberalisatie die leidt tot een onomkeerbare afbraak van diensten en het uitroeien van hun eigen diensten. Anderen, die in de private sector werken of sommige zakelijke maatschappelijke ondernemingen staan klaar om voordeel te halen uit dit proces, in het bijzonder in de nieuwe lidstaten die door een top-down openbare sector zijn gedomineerd. De meesten zijn het erover eens dat welk standpunt ook wordt ingenomen, de sector meer tijd nodig heeft om zich voor te bereiden op dit proces. Daarom hebben de meeste sociale NGO's de campagne van het Social Platform gesteund voor de uitsluiting van Maatschappelijke Diensten in de richtlijn, zoals SGI en SGEI, gebaseerd op deze veronderstelling.

De laatste ontwikkelingen

Op 16 februari 2006 heeft het Europees Parlement, in een gedenkwaardig vertoon van onderhandelde pacts tussen de twee grootste politieke groepen (EPP en PES), haar verslag aangenomen met 391 stemmen tegen 213, met 34 onthoudingen (*zie marge p.2*). In dit verslag stemden de Europese Parlementsleden om diensten "die een maatschappelijk welzijn nastreven" uit te sluiten en voor de PES amendementen om "maatschappelijke diensten zoals sociale huisvestingsdiensten, kinderopvang en gezinsdiensten" van de Richtlijn uit te sluiten.

Andere belangrijke beslissingen waren het laten varen van het principe van het land van origine en de uitsluiting van arbeidsrecht en sociale zekerheidsrecht van de rijkwijdte van de Richtlijn. Het herziene standpunt van de Commissie, uitgevaardigd op 4 april, lijkt rekening te hebben gehouden met het compromisstandpunt dat het Parlement overeengekomen is. Er wordt echter al bezorgdheid geuit over hoe ver dit waarschijnlijk zal gaan, met een sterke groep Lidstaten waaronder het Verenigd Koninkrijk en de meeste nieuwe Lidstaten, die vastberaden zijn om de SGEI in de Richtlijn te houden en die

onduidelijk zijn over het uitsluiten van maatschappelijke diensten.

Daarom gaan anti-armoede organisaties door met campagne voeren om maatschappelijke diensten van algemeen economisch belang uit te sluiten en wachten zij met spanning op het beloofde Communiqué inzake maatschappelijke diensten en gezondheid (komt naar alle verwachting in mei). Dit zou het specifieke karakter van maatschappelijke diensten moeten onderzoeken en daarmee de belangrijkste bezorgdheid rond kwaliteit en de gevolgen op alle mogelijke gebieden moeten aanpakken, waaronder staatshulp en zaken wat betreft openbare aanbestedingen.

Sian Jones

Het compromis van 16 februari...

Het hoogtepunt van de plenaire sessie van het Europees Parlement in februari was ongetwijfeld het debat en de stemming – na de eerste lezing – over de Diensten Richtlijn. Hier volgen enkele fragmenten uit het besluit van het Europees Parlement:

“Diensten van maatschappelijk welzijn vloeien voort uit de verplichtingen van de staat – op het maatschappelijk vlak. Ze zijn een uiting van de principes van sociale cohesie en solidariteit, zoals onder andere wordt weerspiegeld door het feit dat ze zijn ontwikkeld om diegenen te ondersteunen die hulpbehoevend zijn, vanwege onvoldoende gezinsinkomen, volkomen of gedeeltelijk gebrek aan onafhankelijkheid of het risico om gemarginaliseerd te worden.”

“Deze Richtlijn betreft slechts diensten van algemeen economisch belang, d.w.z. diensten die overeenkomen met een economische activiteit en open staan voor concurrentie.”

“Deze Richtlijn zal niet van toepassing zijn op de volgende activiteiten: (...) maatschappelijke diensten, zoals sociale huisvestingsdiensten, kinderopvang en gezinsdiensten”.

“Het is belangrijk om het gebied van arbeidsrecht en sociale zekerheidsrecht uit te sluiten van de rijkwijdte van deze Richtlijn”.

“Leveranciers van diensten moeten zich houden aan de arbeidsvoorwaarden en

bepalingen (...) van de Lidstaat waarin de dienst wordt geleverd.”

Definities van SGI en SGEI

Wat zijn dit? Wonderlijk genoeg is er van geen van beide termen een duidelijke definitie. Het Europees Parlement heeft onlangs duidelijk gemaakt dat het aan de Lidstaten is om dit te bepalen. Het Witboek inzake Diensten van Algemeen Belang – COM (2004) 374 – zegt in de bijlage dat alleen de term SGEI (Diensten van Algemeen Economisch Belang) wordt gebruikt in het Verdrag onder Artikel 16 en 86(2) en betrekking heeft op *“diensten van een economische aard die onderhevig zijn aan een specifieke dienstverplichting, omdat ze het algemeen belang dienen”*. Onder het Verdrag kan elk land bepalen hoe ze deze diensten regelen: door de openbare, privé of derde sector. Dit zijn diensten die tellen als een economische activiteit en open zijn voor concurrentie.

De term SGI is hiervan afgeleid en betekent diensten die het algemeen belang dienen die onderhevig zijn aan een verplichting tot maatschappelijke dienst. Simpel gezegd, zijn dit diensten die als wezenlijk worden beschouwd voor het algemeen belang en daardoor door specifieke overheidswetgeving worden gereguleerd. Als zodanig liggen de SGI aan de basis van het Europese Sociale Model, door het bevorderen van fundamentele maatschappelijke en economische rechten en economische, sociale en territoriale cohesie, samen met Sociale Zekerheidssystemen van de EU.

S.J.

Nationale netwerken aan de frontlinie

Onder andere EAPN Ierland en EAPN Frankrijk hebben actief meegedaan aan de Diensten Richtlijn campagne.

Ierland: voor de uitsluiting van alle maatschappelijke diensten

Het debat van het Europees Parlement over de Diensten Richtlijn in februari 2006 sprak meer tot de verbeelding in Ierland dan de meeste Europese kwesties. Dit kwam voornamelijk door de campagne van de vakbond tegen het 'principe van het land van origine'. In het publieke debat werd dit gelinkt aan een discussie over het onlangs geprivatiseerde 'Irish Ferries' bedrijf. Het management had geprobeerd het bedrijf opnieuw te registreren op Cyprus, alle werknemers te ontslaan en ze te vervangen door nieuwe werknemers met lange werkuren en eenderde van het Ierse minimumloon. Dit leidde tot een staking en bezetting van veerboten en de grootste openbare demonstratie sinds de invasie in Irak.

EAPN Ierland steunde de campagne van de vakbond, maar gaf prioriteit aan de eis van het Sociaal Platform om alle maatschappelijke diensten uit te sluiten van de Richtlijn. We hebben een campagne en informatie webpagina gecreëerd (www.eapn.ie/policy/177) voor leden en politici. Alle Ierse Europese Parlementsleden (MEP's) werden persoonlijk ingelicht en leden werden ook aangemoedigd om met hun lokale MEP's te spreken. Sommigen, zoals Prionsias de Rossa van de Socialistische Groep hebben de campagne enorm gesteund, terwijl deze voor anderen nieuw was.

In de laatste week voor de stemming in het Parlement, concentreerden we ons op het zeker stellen van steun voor het amendement dat alle maatschappelijke diensten zou uitsluiten. Bijna alle Ierse MEP's steunden dit amendement, over het algemeen tegen hun Europese groeps in en het werd met een zeer kleine meerderheid aangenomen. Toen de Richtlijn in het Ierse Parlement (de 'Dail') werd bediscussieerd, werd de kwestie van maatschappelijke diensten een centraal punt in het debat.

De campagne is nu gericht op de regering en in mindere mate de verantwoordelijke Commissaris, die Iers is. Na een correspondentie in de nationale kranten namen regeringsvertegenwoordigers contact met ons op en we hopen dat dit zich zal vertalen naar steun in de Raadsdiscussies.

R. Hanan

Frankrijk: een te vereenvoudigde openbare discussie

In januari 2006 heeft EAPN Frankrijk samen met 34 andere Franse vrijwilligersorganisaties een beroep gedaan op Franse MEP's om maatschappelijke en gezondheidsdiensten van algemeen belang (SSGI) uit te sluiten van de rijkwijdte van de Diensten Richtlijn. Het beleidsstandpunt volgde op de campagne die sinds 2004 is gevoerd door UNIOPSS – de nationale overkoepelende organisatie van private gezondheids en welzijns/ liefdadigheids organisaties en lid van EAPN Frankrijk. Deze organisatie zette zich ervoor in dat bij de constructie van Europa rekening gehouden zou worden met de specifieke kenmerken van liefdadigheidsorganisaties en had er bij de Franse autoriteiten op aangedrongen de Commissie de redenen duidelijk te maken van nationale gebruiken wat betreft maatschappelijke diensten van algemeen belang.

Wat is nou de uitslag van wat is gebeurd? De omstreden concept Diensten richtlijn bood de mogelijkheid tot een nieuwe, diepgaande, positieve discussie over de aard van maatschappelijke diensten en de specifieke bijdragen die de vrijwillige sector daaraan bijdraagt en een bewustwording door de vrijwillige gemeenschap van de noodzaak om te gaan met de Europese realiteit. Het heeft ook opnieuw bij vrijwilligersgroepen het probleem onder de aandacht gebracht dat zij hebben in het uitoefenen van hun rol in wat een te vereenvoudigde openbare discussie kan zijn, zoals dat in het bijzonder gebeurde met de Diensten Richtlijn gedurende de consultatie over de ratificatie van het Concept Constitutioneel Verdrag. De inspanning lijkt echter resultaat te hebben geboekt bij de MEP's in hun debat en stemming over de Richtlijn in februari, aangezien ze uiteindelijk overstag gingen door erkenning te geven aan de specifieke aard van maatschappelijke diensten, door ze uit te sluiten.

P. Boulte

Europese Commissie gaat lage huren verbieden!

Klinkt als een krantenkop van eurosceptische sensatiepers? Als de Diensten richtlijn wordt toegepast op de sociale huisvestingssector zou dit in theorie tot zulke verschrikkelijke scenario's kunnen leiden.

CECODHAS (*) heeft actief lobby gevoerd om de sociale huisvestingssector te beschermen tegen een Richtlijn die geen onderscheid maakt tussen regels die een oneerlijk voordeel geeft aan nationale commerciële dienstverleners ten opzichte van buitenlandse concurrenten en regelgeving die is aangenomen om individuen te ondersteunen bij het toegang krijgen tot betaalbare, fatsoenlijke huisvesting in een steeds meer overbelaste en te hooggeprijsde huizensector.

Het verschaffen van betaalbare en sociale huisvesting is van groot belang bij het verlichten van armoede, voor een succesvolle economie en een eerlijke maatschappij. Sociale huisvestingsorganisaties, of het nu verenigingen, coöperaties, stichtingen of gemeentelijke huisvestingsorganisaties zijn, zijn hiervoor opgericht. De diensten die zij leveren zijn niet beperkt tot het leveren van betaalbare huisvesting. Ze verzorgen ook programma's voor maatschappelijke ondersteuning die integratie bevordert en de hoogstnoodzakelijke steun biedt voor gehandicapten, ouderen, immigranten en andere kwetsbare groepen. Vele werken met andere organen, zoals lokale overheden, bewonersverenigingen, scholen, welzijnsafdelingen van de overheid, diensten voor werkgelegenheid en training en de politie om lokale problemen op te lossen en om verpauperde wijken nieuw leven in te blazen.

Zwaar gereguleerd

De bureaucratie en regelgeving die door de Diensten Richtlijn verboden moet worden zou in sommige gevallen op regelgeving kunnen slaan die de continuïteit verzekeren van diensten die in heel Europa door deze sociale huisvestingsorganisaties aan bevolkingsgroepen worden geleverd! In heel Europa zijn er verschillende voorzieningen voor sociale

huisvesting. Deze worden ofwel direct door de staat beheerst of worden door de staat ondersteund en zijn daardoor vanwege hun aard zwaar gereguleerd. Deze regelgeving is in het leven geroepen om huurders te beschermen en een zekere standaard te garanderen in de verschaffing van sociale huisvesting.

Er is dringend behoefte aan betaalbare huisvesting

In sommige landen moeten organisaties bijvoorbeeld financiële garantiesystemen onderschrijven. Sommige zijn verplicht te verklaren dat ze non-profit zijn en moeten huurders en vertegenwoordigers van de lokale overheid in hun bestuur hebben. Sommige zijn verplicht om aanvullende diensten te leveren om huurdersparticipatie te bevorderen. In veel gevallen zijn ze in ruil voor staatshulp verplicht zich te houden aan een vastgesteld maximum huurniveau, is het verboden of beperkt om mensen uit hun huis te zetten en het recht ontnomen om hun huurders zelf te kiezen. Ze zijn verplicht om binnen een beperkt geografisch gebied te werken. Er is een limiet aan het aantal organisaties en ze moeten geregistreerd staan bij een erkend toezichtsorgaan.

Een buitengewoon slechte combinatie

Uit naam van eerlijke concurrentie, wil de Diensten richtlijn dit soort regelgeving verbieden of indammen, niet omdat Europese wetgevers erop uit zijn om sociale huisvestingsystemen te vernietigen, maar simpelweg omdat het niet is geschreven met sociale huisvestingsorganisaties in gedachten. Het Europees Parlement heeft de buitengewoon slechte combinatie erkend en heeft gestemd om sociale huisvesting uit de rijkwijdte van de Richtlijn te halen, hopelijk zal de Raad volgen. Dit biedt echter geen oplossing voor het onderliggende gebrek aan gezamenlijk denken tussen sociale en economische vertegenwoordigers, hetgeen initiatieven zoals de Diensten richtlijn illustreert.

Er is dringend behoefte aan meer regulering van huizenmarkten en meer aanbod van sociale en betaalbare huisvesting. Toenemende verdeling en spanningen in de maatschappij gebaseerd op rijkdom, etnische afkomst, religie en leeftijd illustreren ook de behoefte aan het

soort maatschappelijke ondersteuning of 'sociale regulatie' maatregelen die door sociale huisvestingsorganisaties en andere leveranciers van maatschappelijke diensten worden uitgevoerd. EU wetgeving zou deze behoefte moeten weerspiegelen.

Sorcha Edwards

Communicatie Medewerker, CECODHAS

(*) European Liaison Committee for Social Housing,
www.cecodhas.org

“Er is korte metten gemaakt met het oorspronkelijke Bolkestein voorstel”

Net na de stemming van het Europees Parlement (EP) over de Diensten richtlijn noemde de Federatie van Europese Vakbonden (ETUC) het een “*grote overwinning voor Europese werknemers*”, die korte metten maakte met het oorspronkelijke Bolkestein voorstel. “*Deze stemming laat duidelijk zien dat MEP’s erin zijn geslaagd een compromis te vinden dat het opengooien van de dienstenmarkt mogelijk maakt en tegelijkertijd het Europese Sociale Model beschermt, zelfs al moeten er nog een aantal verbeteringen worden aangebracht*”, verklaarde de Algemeen Secretaris van de ETUC, John Monks.

ETUC heeft de positieve impact van de Euro-demonstratie van 14 februari beoordeeld en is van mening dat het compromis dat het EP overeen is gekomen de basis moet zijn voor beslissingen over deze kwestie in de toekomst.

Echter, gedurende de Concurrentie Raad van 13 maart, namen sommige van de 25 Lidstaten het standpunt in dat de compromis van het EP te ver gaat en het streven van het originele voorstel reduceert. “*We blijven de ontwikkeling van deze tekst nauwkeurig volgen en we zullen ervoor zorgen dat de wezenlijke inhoud van het voorstel van het EP niet wordt ondermijnd*,” voegde John Monks er op 15 maart aan toe.

Bron: www.etuc.org

Maatschappelijke diensten: toegevoegde waarde en werkgelegenheid

Bijdrage van onderwijs, gezondheid, sociaal werk en andere diensten (%) aan:

	Totale bruto toegevoegde economische waarde (*)	Totale werkgelegenheid
A	13.9	18.6
B	16.5	24.4
CZ	10.9	14.2
DK	19.9	28.4
E	14.6	19.7
FIN	17.1	26.4
F	15.5	25.3
DE	15.7	22.4
EL	13.5	16.1
HU	14.8	19.7
IRL	13.3	21.4
I	14.3	22.2
L	10.2	17.1
NL	17.2	26.8
PL	13.8	14.4
P	17.7	19.2
SK	11.1	18.5
SWE	18.5	32.3
UK	17.4	23.8

(*) Bruto toegevoegde waarde wordt gedefinieerd als de waarde van de productie min de waarde van de tussentijdse consumptie.

Bron: OECD in Cijfers – editie 2005

“Kleine Tsjechische NGO’s weten niet eens van het bestaan van deze Richtlijn”

Hoe wordt de kwestie van maatschappelijke diensten onder Tsjechische NGO’s gezien? Interview met David Stulik, Stichting voor de Ontwikkeling van de Burger Maatschappij (*).

EAPN: Hoe is de levering van maatschappelijke diensten in de Tsjechische Republiek veranderd? Vind je dit een positieve ontwikkeling?

David Stulik: *Er zijn verschillende grote veranderingen in de sector van maatschappelijke diensten. Om te beginnen heeft het Ministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zaken het systeem waarmee deze diensten worden*

gefinancierd gedecentraliseerd en draagt meer bevoegdheden over aan nieuw opgerichte regio's en regionale overheden. Verder wordt de Wet inzake Maatschappelijke Diensten bijna van kracht, na langdurige debatten.

Deze Wet zou de kansen moeten “gelijkstellen” van NGO’s en openbare instellingen, die ook maatschappelijke diensten leveren, door hun toegang tot openbare middelen. Er zullen ook standaarden van maatschappelijke diensten worden geïntroduceerd. Degenen die openbare fondsen willen ‘gebruiken’ (inclusief NGO’s), zullen deze in acht moeten nemen. Dit alles zou een aanzienlijke verbetering in kwaliteit kunnen betekenen (in vergelijking tot de huidige praktijken) voor sociale NGO’s en betere vooruitzichten voor de middentermijn, zolang als de standaarden die worden toegepast zich richten op de werkelijke behoeften van de gebruikers.

Wat is de toegevoegde waarde van de diensten die NGO’s bieden, vergeleken bij normale openbare of private diensten?

De maatschappelijke diensten van kleine Tsjechische NGO’s zijn beter “passend gemaakt” voor de specifieke doelgroepen. NGO’s werken individueel en besteden meer tijd en aandacht aan hun ‘cliënten’. Hun grootste pluspunt is hun passie en toewijding waarmee ze voor hun doelgroep zorgen. Verder weten ze precies wat de behoeften zijn van hun ‘cliënten’, ze hebben uitstekende grondige kennis uit hun ‘veldwerk’. Tenslotte, maar zeker niet in de laatste plaats, zijn Tsjechische NGO’s erg innovatief en efficiënt, ze hebben veel goede ideeën om hun werk, diensten en prestaties te verbeteren.

Openbare instellingen hebben over het algemeen geen geïndividualiseerde benadering van mensen in nood, hoewel sommige ervan wel kwaliteitsstandaarden leveren. Maar deze instellingen ontvangen hun openbare fondsgelden ‘direct’ van de regionale overheid en bieden daardoor ongelijke concurrentie aan NGO’s.

Wat vindt u van de Bolkestein richtlijn?

Kleine Tsjechische NGO’s weten niet eens van het bestaan van deze richtlijn. Als ze er in theorie over zouden weten, zouden ze waarschijnlijk eisen dat maatschappelijke diensten buiten de rijkswijde zouden blijven. Hoe dan ook, volgens ons zullen kleine NGO’s geen probleem hebben met de eventuele mogelijkheid om diensten over de grens aan te bieden. Zij werken met concrete individuen en doelgroepen en zij zullen het als niet haalbaar zien dat iemand anders naar de Tsjechische Republiek zou komen en diensten zou gaan verlenen.

Elke organisatie die vanuit een ander land komt zal niet de juiste culturele achtergrond hebben, geen kennis van de specifieke omstandigheden, de situatie van de specifieke doelgroep en de kennis van de geschiedenis van sociale problemen. Kortweg, zullen ze niet in staat zijn om een kwaliteitsdienst te leveren. Al deze factoren zullen NGO’s en andere organisaties/instellingen uit andere landen aanzienlijk hinderen om hun diensten uit te breiden naar die gebieden, waar kleine Tsjechische NGO’s op dit moment werken. Op dezelfde manier denken deze kleine organisaties er zelfs niet aan om hun activiteiten uit te breiden naar andere steden en gemeenschappen. Laat staan dat ze zouden overwegen hun diensten in een ander land te

gaan aanbieden. Zoals gezegd, zal mogelijke interesse onder NGO's zou moeten komen van grotere organisaties, die de ambitie hebben om te groeien en hun werkgebieden uit te breiden.

Interview: Sian Jones

(*) Een NGO die Global grants regelt voor kleine sociale NGO's in heel de Tsjechische Republiek.

Maatschappelijke diensten in de Tsjechische Republiek

Volgens het Ministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zaken, bestaan er op het moment geen cijfers van maatschappelijke diensten in de Tsjechische Republiek, of van diensten die door NGO's worden geleverd. Het Jaarverslag van het Ministerie meldt dat in 1999, 47,5% van de diensten door de staat werd geleverd, 35,4% door gemeentes en steden, 10,4% door kerken en 6,7% door NGO's. Samen regelden ze 929 sociale zorgfaciliteiten met een capaciteit van 71.977 plaatsen. Dit omvatte: 329 bejaardenhuizen, 152 centra voor gepensioneerden, 70 sociale zorginstellingen voor volwassenen, 3 instellingen voor chronische alcoholisten en drugsverslaafden, 5 instellingen voor chronisch psychotische en psychopatische patiënten, 185 sociale zorginstellingen voor jongeren, 35 pleegcentra, 33 tehuizen voor alleenstaande moeders, 22 liefdadigheidstehuizen en 4 andere.

Het Ministerie erkent dat verdere ontwikkeling van de sector wordt "gehinderd door verouderde wetgeving, verdeling van competenties, methoden om fondsen te distribueren en de professionele bekwaamheden van maatschappelijk werkers in het openbaar bestuur."

De Stichting voor de Ontwikkeling van de Burger Maatschappij wijst er echter op, dat hoewel de staat de meeste financiële uitgaven doet, er meer NGO's betrokken zijn bij maatschappelijke diensten dan staatsinstellingen.

S.J.

Bronnen: <http://www.mpsv.cz/en/1613> / <http://www.mpsv.cz/files/clanky/1998/2646.pdf>

NIEUWS UIT CYPRUS

De maatschappelijke prioriteiten van het Reform Programma

Net zoals alle andere Lidstaten, heeft Cyprus zijn Nationaal Reform Programma ingediend onder de herziene Lissabon Strategie.

Het Cypriotische Reform Programma bestaat uit drie hoofdstukken: macro-economisch beleid, micro-economisch beleid en werkgelegenheid. In het hoofdstuk over werkgelegenheid onderzoekt het Programma hoe sociale cohesie versterkt kan worden, in het bijzonder door de integratie van benadeelde en kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.

In vergelijking tot andere EU Lidstaten, wordt de Cypriotische arbeidsmarkt gekarakteriseerd door een grote participatie en werkgelegenheidscijfers. Ter verduidelijking, het werkloosheidscijfer was volgens het Onderzoek naar de Beroepsbevolking in 2004 5% van de economische actieve bevolking, terwijl het algemene arbeidscijfer 69,1% was en het arbeidscijfer voor vrouwen 59,0%, slechts marginaal onder het Lissabondoel van respectievelijk 70% en 60%. Een ander basiskenmerk van de arbeidsmarkt op Cyprus is het in dienst hebben van grote groepen buitenlandse arbeiders, in het bijzonder in ongeschoolde of laaggeschoolde beroepen, evenals een toenemend aantal Turkse Cyprioten. EU nationaliteiten uitgezonderd, namen buitenlandse arbeiders in 2004 12,3% van de betaalde arbeid voor hun rekening.

Een gender salariskloof van 24%!

Het Nationale Reform Programma benadrukt dat het onderwijssysteem faalt om flexibel te reageren op de behoeften van de arbeidsmarkt en dat er weinig gebruik wordt gemaakt van flexibele vormen van werk en er een lage arbeidsdeelname is van mensen met een handicap. Bovendien is het nodig om de jeugdwerkloosheid te verminderen, die veel hoger is dan het landelijk gemiddelde werkloosheidscijfer, wat wijst op problemen in het overgangsproces van onderwijs naar werk.

Het armoedeniveau is nu gelijk aan het gemiddelde van de EU-25

Wat betreft gendergelijkheid, zijn er op Cyprus nog steeds in werk en werkloosheid en loon wijdverbreide kloven. Het probleem ligt voornamelijk in de salariskloof (23,8 % in 2004, vergeleken bij 25,9% in 2000). De voornaamste reden voor de gender salariskloof is de scheiding van sectoren of beroepen; er is een groter percentage mannen met beroepskwalificaties en managementposities op de arbeidsmarkt, terwijl vrouwen vaker lager betaalde, laaggeschoolde (winkel- en kantoorassistenten) en part-time banen hebben (in 2004 had 13,2 van de werkende vrouwen een part-time baan, vergeleken bij 5,2 bij de mannen).

Economische migratie

Zoals al is aangegeven, werkt op Cyprus een grote groep buitenlandse arbeiders, in het bijzonder in ongeschoolde of laaggeschoolde beroepen: in 2004 was 34,9% van de buitenlandse arbeiders werkzaam als huishoudelijke hulp, 17,9% werkte in de sector van hotels en restaurants, 9,2% in de landbouw, 8,8% in fabrieken, 9,6% in de handel en 10,3% in de bouw.

Het Reform Programma stelt voor om de hele strategie ten aanzien van het in dienst nemen van buitenlandse krachten, met als doel een uitgebalanceerde benadering van de kwestie te vormen door rekening te houden met het samenspel van drie factoren: 1) de strategische heroriëntatie van de economie naar hoger toegevoegde activiteiten; 2) de beleidsdoelstelling voor de mobilisatie van de huidige inactieve arbeidsgroep en 3) de potentiële arbeidsmobiliteit vanuit de arbeidsmarkt van de EU-25, en binnenkort EU-27.

Hoe zit het met sociale cohesie?

Volgens het Reform Programma, wordt Cyprus over het algemeen gekenmerkt door omstandigheden van maatschappelijke rust en een brede sociale cohesie: *“Economische ongelijkheid, armoede en sociale uitsluiting zijn geen grote problemen op Cyprus. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan de traditioneel lage werkloosheidscijfers, aangezien werkloosheid de voornaamste bron van armoede en uitsluiting is.”*

Het Reform Programma erkent echter dat er kleine groepen zijn die uitgesloten zijn, zoals ouderen, gehandicapten, éénuoudergezinnen en gezinnen waarvan het hoofd laaggeschoold is. In het kader van het algehele sociale beleid ervoor te zorgen dat iedereen een adequate levensstandaard heeft, zorgt de Cypriotische regering in dit opzicht voor overheidssteun aan iedereen die wettelijk inwoner is van Cyprus, als hun middelen niet voldoende zijn voor hun primaire en speciale behoeften, zoals bij de wet vastgelegd.

Er wordt bovendien opgemerkt dat de huidige wetgeving inzake Algemene Bijstand voorziet in werkprikkels ter bevordering van de (re-)integratie op de arbeidsmarkt van ontvangers van overheidssteun en hun geleidelijke onafhankelijkheid van overheidsgeld. Speciale categorieën van kwetsbare mensen hebben bijvoorbeeld recht op overheidssteun, ook al werken ze full-time. Bovendien zijn er diverse overheidsregelingen en toelages die gericht zijn op kwetsbare groepen, zoals ouderen, gehandicapten, drugsverslaafden, huishoudens met een laag inkomen die hun eigen huis willen kopen, etc. Sociaal pensioen wordt bijvoorbeeld toegewezen aan mensen boven de 65, die in aanmerking komen voor een pensioen via het Sociale Verzekerings Stelsel.

Armoedecijfers

Het Reform Programma noemt een vooruitgang in de situatie wat betreft sociale aansluiting en verdeling van inkomen. Volgens de resultaten van het Onderzoek naar Gezins Budget dat in 2003 is uitgevoerd ten opzichte van het Onderzoek naar Gezins Budget van 1996-1997:

- Daalde het percentage van mensen met een armoederisico (met een inkomen dat lager is dan 60% van het equivalente mediaan inkomen) van 16,3% van de totale bevolking in 1996/97 naar 15,3% in 2003 en is nu gelijk aan het EU-25 gemiddelde van 2001.
- Het armoederisico voor ouderen (boven de 65), die 11,9% (2003) uitmaken van de totale bevolking, daalde van 58% naar 52%.
- Vergelijkbaar was er een daling van 10% in het armoederisicocijfer onder mensen die in alleenstaande huishoudens leven (65+ jaar). Als de meest kwetsbare groep van de bevolking lopen deze mensen nog steeds het grootste risico om onder de armoedegrens te vallen, hoewel het

relevante cijfer daalde van 83% in 1997 naar 73% in 2003.

- Het percentage van armoede onder kinderen, dat volgens de statistieken van 1997 één van de laagste was binnen de EU, daalde 1% naar 11% in 2003.
- De ongelijkheid in de verdeling van inkomen daalde zoals de S80/S20 indicator aangeeft en daalde naar 4.1 in 2003, vergeleken bij 4.4 in 1997. Het Gini coëfficiënt daalde net zo onder het EU gemiddelde naar 0.27, hetgeen een neerwaartse trend aangeeft in de inkomensongelijkheid.

Om de omstandigheden van sociale cohesie te versterken, heeft de Cypriotische regering twee hoofdprioriteiten voor haar beleid vastgesteld: 1) het verzekeren van een adequate levensstandaard voor achtergestelde en kwetsbare groepen en het bevorderen van hun (re-)integratie op de arbeidsmarkt; 2) het waarborgen van betaalbare toegang voor iedereen tot overheidsdiensten, waaronder onderwijs en gezondheid.

Bron: NRP van Cyprus,
<http://www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/>

Profiel van NAPN-Cyprus

Het Nationale Anti Armoede Netwerk Cyprus (NAPN-Cyprus) is op 28 september 2005 officieel opgericht in Nicosia en werd op de General Assembly van 2005 verwelkomd als lid van EAPN.

NAPN-Cyprus is een informele instelling, met de volgende **doelstellingen**:

- Informatie verstrekken en bekendheid geven onder het publiek en de instituten en instellingen op Cyprus;
- Groepen van de bevolking identificeren en zichtbaar maken die het slachtoffer zijn van sociale uitsluiting, ongeacht gender, ras, religie, nationale afkomst, cultuur of seksuele geaardheid;
- Druk uitoefenen op alle besluitnemende niveaus op Cyprus om sociaal beleid en wettelijke maatregelen aan te nemen en te implementeren die armoede en sociale uitsluiting zullen voorkomen, onmiddellijk

zullen verlichten en uiteindelijk zullen uitroeien;

- Voorstellen aandragen ter verbetering van het Actie Plan inzake Aansluiting van Cyprus.

Lidmaatschap: Elke NGO of Instelling (behalve overheidsorganen of overheidsinstellingen) kan lid worden van NAPN-Cyprus, mits deze de doelstellingen van het Netwerk onderschrijft.

Contactpersoon: Ninetta Kazantzis, E-mail: nineta@cytanet.com.cy

“Een toekomst die de moeite waard is”

Dit verslag is de beoordeling van EAPN van hoe het nieuwe Lissabonproces sociale aansluitingsprioriteiten integreert en de actieve participatie bevordert van sociale NGO's en mensen die in armoede leven. Het presenteert de reacties van 15 nationale netwerken van EAPN op de inhoud van hun Nationale Reform Programma's inzake sociale aansluiting en werkgelegenheid.

Het verslag presenteert ook de reactie van EAPN op het Jaarlijkse Voortgangsverslag van de Commissie “*Tijd om een versnelling hoger te gaan*”, hetgeen de beoordeling is door de Europese Commissie van het eerste jaar van de herziene Lissabon Strategie. EAPN geeft commentaar op of de hoofdprioriteiten die in dat verslag worden genoemd synergie kunnen bevorderen tussen sociale aansluiting en sociale bescherming en groei en banen en vooruitgang kan boeken in de uitroeiing van armoede. Het laatste deel zet een stappenplan uiteen naar een betere implementatie van de Lissabon Strategie, in 5 hoofdstappen.

Beschikbaar op de website van EAPN:
www.eapn.org

Netwerk Nieuws heeft tot doel aan te zetten tot debat over specifieke thema's. De meningen die hierin naar voren worden gebracht, worden niet per definitie onderschreven door de EAPN. Als u naar

aanleiding van deze publicatie wilt reageren, kunt u een e-mail sturen naar het volgende adres:
team@eapn.skynet.be

Editor: Fintan Farrell

Verantwoordelijk voor publicatie: Vincent Forest

EAPN, rue du Congrès, 37-41 (Box 2) – B-1000 Brussels

Tel. +32 2 230 44 55 – Fax: +32 2 230 97 33 – Email: team@eapn.skynet.be – Website: www.eapn.org

Ondersteund door de Europese Commissie